

Virusverspreiding door bladluizen in lelie: *de laatste feiten en inzichten*

Maarten de Kock, Miriam Lemmers, Annette Bulle & Hans Kok
e-mail: maarten.dekock@wur.nl

Onderzoeksvraag

De liliesector is er in geslaagd de percentages Leliemozaïekvirus (LMOv) en Leliesymptoomloosvirus (LSV) te verlagen tot gemiddeld 0.5% LMOv en 1.3% LSV. Partijen met hoge percentages virus komen nog steeds voor en in 2009 wordt een toename van vooral LMOv gezien. De teelt wordt gekenmerkt door frequent middelengebruik. Onderzoek is er op gericht de virusproblematiek in lelie op economisch haalbare wijze nog verder te verlagen.

Verspreiding LMOv

- Vindt plaats vanaf de eerste week boven de grond tot en met laat in het seizoen (september)
- Vooral in de eerste helft van het teeltseizoen.

Verspreiding LSV

- Vindt plaats vanaf de eerste week boven de grond tot en met laat in het seizoen (september)
- Vooral in de tweede helft van het teeltseizoen.

Bladluizenmonitoring

In tegenstelling tot tulp, komen resultaten van vangbakken en vangplaten gedurende het seizoen overeen met de mate van virusverspreiding in lelie. Vangplaten en -bakken zijn daarom een goede indicatie voor mate van verspreiding. LMOv kan door minstens 25 soorten bladluizen worden verspreid, LSV door minstens 9 soorten. Veel van deze bladluisoorten zijn in 2009 tijdens de teelt waargenomen.

Bladtoets versus boltoets

Na een virusinfectie duurt het zeker enkele weken voordat virus met een bladtoets wordt aangetoond. Pas daarom op met te vroeg toetsen aan blad!

- Een bladtoets in augustus of (begin) september kan een te laag viruspercentage laten zien.
- De virusdruk is in het volgende seizoen dan (veel) hoger dan op basis van de bladtoets werd verwacht.

Zekerheid over het percentage virus kan men krijgen door een aanvullende boltoets. BKD en PPO kunnen advies geven over de mogelijkheid tot uitvoeren van een boltoets.

Gewasbescherming

- Gezond uitgangsmateriaal: bij virusvrije lilies vindt geen virusverspreiding plaats.
- Ziekzoeken
- Bestrijding bladluizen door combinaties van:
 - Pyrethroiden (verandering van gedrag bladluizen)
 - Minerale olie (voorkomt opname/afgifte van virus)
 - Insecticiden (luisdoders)

Vooral minerale olie blijkt bij lelie erg effectief te zijn in de bestrijding van virusoverdracht.

- ✓ Let op dat sommige (onkruid)oliën geen bewezen activiteit hebben tegen virusoverdracht.
- ✓ Let op dat sommige onkruidmiddelen zorgen voor een vlekkelig patroon op het blad; ziekzoeken wordt lastig.
- ✓ Let op dat sommige middelen tegen *Botrytis* zorgen voor een gezonde en groene bladstand; ziekzoeken wordt daardoor lastig.

Huidig onderzoek zoekt naar optimale een gewasbescherming welke is afgestemd op gedrag van bladluizen en moment van virusverspreiding. Hierbij houden wij rekening met uw portemonnee en het milieu.